

## CYNGOR SIR YNYS MÔN

### Templed Adroddiad Sgriwtini

|                              |                                                                                |
|------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Pwyllgor:</b>             | Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio                                     |
| <b>Dyddiad:</b>              | 6 Chwefror 2018                                                                |
| <b>Pwnc:</b>                 | Adroddiad Cynnydd gan y Panel Sgriwtini: Adolygu Cynnydd Ysgolion              |
| <b>Pwrpas yr Adroddiad:</b>  | Adrodd ar waith y Panel ers 14/11/17                                           |
| <b>Cadeirydd Sgriwtini :</b> | Y Cynghorydd Gwilym Jones                                                      |
| <b>Aelod(au) Portffolio:</b> | Y Cynghorydd R Meirion Jones                                                   |
| <b>Pennaeth Gwasanaeth:</b>  | Delyth Molyneux                                                                |
| <b>Awduron yr Adroddiad:</b> | Gwyneth Môn Hughes a Geraint W Roberts                                         |
| <b>Ffôn:</b>                 | 01248 752908                                                                   |
| <b>E-bost:</b>               | <a href="mailto:GwynethHughes@ynysmon.gov.uk">GwynethHughes@ynysmon.gov.uk</a> |
| <b>Aelodau Lleol:</b>        | Pob Aelod                                                                      |

#### 1 - Argymhelliad / Argymhellion

Gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio nodi:

- Y cynnydd a wnaed hyd yma gyda gwaith y Panel Sgriwtini: Adolygu Cynnydd Ysgolion
- Bod ffrydiau gwaith sy'n ymwneud â Chynllun Gwella'r Gwasanaeth Addysg yn cael sylw.
- Nad oes unrhyw faterion ar hyn o bryd y mae angen i'r Panel eu huwch-gyfeirio i bwyllgor gwneud penderfyniadau.

#### 2 – Cysylltiad â Chynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Eraill

Mae'n uchelgais yng Nghynllun y Cyngor Sir am y cyfnod 2017-2022 i weithio gyda phobl Ynys Môn, eu cymunedau a'u partneriaethau i sicrhau ein bod yn darparu'r gwasanaethau gorau sydd ar gael a fydd yn gwella ansawdd bywyd i bawb ledled yr Ynys. Un o dri nod yw 'creu amodau a fydd yn galluogi pawb i gyrraedd eu potensial'. Mae gwaith y Panel Sgriwtini – Adolygu Cynnydd Ysgolion yn un ffordd o hyrwyddo ysgolion i gyflawni'r uchelgais a'r amcan hwnnw.

#### 3 – Egwyddorion i lywio trafodaethau'r Aelodau Sgriwtini

**Er mwyn cynorthwyo'r Aelodau i graffu ar y pwnc:-**

3.1 Effaith yr eitem ar unigolion a chymunedau **[ffocws ar y cwsmer/ dinesydd]**

3.2 Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd **[ffocws ar werth]**

3.3 Edrych ar unrhyw risgiau **[ffocws ar risg]**

3.4 Sgrwtini'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu sicrhau ansawdd **[ffocws ar berfformiad ac ansawdd]**

3.5 Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:

- Hirdymor
- Atal
- Integreiddio
- Cydweithio
- Cynnwys

**[ffocws ar lesiant]**

#### 4 - Cwestiynau Sgrwtini Allweddol

- A yw'r Pwyllgor yn fodlon â'r gwaith a wnaed gan y Panel?
- A oes ganddo unrhyw awgrymiadau i gryfhau gwaith y Panel?
- Sut mae'r Panel yn annog gwelliannau ym mherfformiad ysgolion?

#### 5 - Cefndir / Cyd-destun

5.1 Bydd yr Aelodau'n ymwybodol bod 3 Phanel Sgrwtini wedi'u sefydlu, sef:

- **Panel Sgrwtini: Cyllid** (yn adrodd i'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol).
- **Panel Sgrwtini: Gwasanaethau Plant** (yn adrodd i'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol).
- **Panel Sgrwtini: Adolygu Cynnydd Ysgolion** (yn adrodd i'r Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio, ond noder os gwelwch yn dda fod y Panel yn cynnwys 4 Aelod o'r Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio a 4 Aelod o'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol).

5.2 Mae pob Panel yn cyfarfod yn rheolaidd erbyn hyn. Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi'r cynnydd a wnaed gan y Panel Sgrwtini – Adolygu Cynnydd Ysgolion o 14 Tachwedd 2017 tan rŵan.

5.3 Sefydlwyd y Panel gan y Pwyllgor Sgrwtini Addysg a Hamdden ar 21 Tachwedd 2012. Cododd o argymhellion a wnaed gan Estyn ar ansawdd gwasanaethau addysg i blant a phobl ifanc yn Ynys Môn. Mae'r Uwch Reolwr Safonau a Chynhwysiad Ysgolion yn rhoi arweiniad i'r Panel ynghylch pa ysgolion y gallai fod yn briodol eu gwahodd i ymddangos ger ei fron. Mae'r meini prawf a ddefnyddir i ddewis ysgolion yn seiliedig ar y fframwaith categoreiddio ysgolion cenedlaethol, perfformiad ysgolion ac adroddiadau Estyn. Y nod yw cael cymysgedd da o ysgolion bychan, canolig a mawr o'r sector cynradd / uwchradd

5.4 Gall y Panel wahodd ysgolion i ailymddangos ger ei fron os oes yna faterion y mae angen ailymweld â nhw'n ddiweddarach.

5.5 Ers yr Adroddiad Cynnydd diwethaf a gyflwynwyd i'r Pwyllgor ar 14 Tachwedd 2017, mae'r Panel wedi cyfarfod ar bedwar achlysur: -

- 10 Tachwedd 2017
- 30 Tachwedd 2017
- 8 Rhagfyr 2017
- 12 Ionawr 2018

5.6 Hyd yn hyn, mae'r Panel wedi canolbwyntio ar y materion canlynol ers mis Tachwedd:

- Cyfarfod gyda 5 ysgol gynradd a 1 ysgol uwchradd
- Yn un ysgol uwchradd y bu ei chanlyniadau CA4 yn dda yn 2017 o gymharu â data Ysgolion Uwchradd eraill ar draws yr Ynys. Ymchwiliodd y Panel i'r ffactorau allweddol a arweiniodd at y canlyniadau gwell.
- Derbyniwyd gwybodaeth am fenter Llywodraeth Cymru i leihau baich gwaith athrawon a Phenaethiaid a nodwyd camau a gymerir i sicrhau bod ysgolion yn ymwybodol o'r fenter.
- Oedi ac Adolygu'r holl negeseuon allweddol a gafwyd hyd yma o gyfarfodydd y panel a chyflwyno'r canfyddiadau i'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio ar 6 Chwefror 2018.

Daeth y Panel i'r casgliad bod yna 10 mater allweddol y byddai angen mynd i'r afael â nhw er mwyn sicrhau bod ysgolion yn parhau i wella.

- **Llwyth gwaith athrawon a phenaethiaid** – roedd y Panel yn gefnogol i fenter Llywodraeth Cymru i leihau'r baich gwaith ar athrawon a phenaethiaid. Pwysleisiodd y Panel yr angen i sicrhau bod ysgolion yn ymwybodol o'r canllawiau newydd.
- **Recriwtio Athrawon** – nododd y Panel ei bod yn parhau i fod yn anodd recriwtio athrawon a phenaethiaid profiadol ac addas. Derbynnir bod hon yn broblem genedlaethol ac nad yw'n unigryw i Ynys Môn.
- **Perfformiad Ysgolion** – mae'r Panel yn awyddus i bwysleisio bod holl gynrychiolwyr yr ysgolion yn agored wrth nodi gwendidau a chryfderau'r ysgol a'u bod yn rhoi esboniad llawn am ffactorau perthnasol e.e. grwpiau bach, sgiliau iaith Gymraeg llai datblygedig ac ati. Mae'r holl ysgolion hyd yn hyn wedi dangos tystiolaeth o ddefnyddio cynlluniau datblygu i fynd i'r afael â meysydd gwan ac i flaenoriaethu camau i wella perfformiad.
- **Y berthynas rhwng Ysgolion a GwE** – nododd y Panel fod gan y rhan fwyaf o ysgolion berthynas effeithiol ac adeiladol gyda GwE ond mae nifer fechan yn fwy amheus ynghylch effeithiolrwydd GwE.
- **Nodi Disgyblion ag Anghenion Dysgu Ychwanegol** – pwysleisiodd y Panel fod angen mwy o gysondeb ymysg ysgolion o ran nodi disgyblion a chanddynt Anghenion Dysgu Ychwanegol. Roedd consensws ymhlith y Panel nad oedd angen i rai disgyblion fynd i'r categori hwn pe baent yn cael cymorth wedi'i dargedu.

- **Cwricwlwm Cymreig Newydd** – cyflwynir cwricwlwm newydd yn raddol o 2022. Mae'n golygu y bydd yn rhaid i athrawon, am gyfnod o bum mlynedd, addysgu'r hen systemau a'r systemau newydd ar yr un pryd i fyfyrwyr o wahanol oed. Y plant sydd rhwng chwech a saith oed heddiw fydd y cyntaf i gychwyn ar y cwricwlwm newydd pan fyddant yn dechrau'r ysgol uwchradd yn 2022 a byddant yn parhau i'w ddilyn wrth iddynt symud drwy'r ysgol. Bydd plant mewn ysgolion cynradd oll yn newid drosodd yn yr un flwyddyn. Fodd bynnag, bydd plant hŷn yn dal i ddysgu yn y ffordd draddodiadol. Mae'r Panel o'r farn fod angen i ysgolion ddechrau paratoi ar gyfer y newidiadau hyn.
- **Prydau Ysgol Am Ddim** – mae'r Panel yn pryderu am y gostyngiad yn nifer y disgyblion sy'n gymwys i gael Prydau ysgol am ddim yn Ynys Môn yn y flwyddyn academaidd 2017/18. Nid yw'n ymddangos bod y gweithgaredd economaidd ar yr Ynys yn cyfiawnhau gostyngiad o'r fath ac ystyrir ei fod yn fwy tebygol o ganlyniad i'r ffordd y caiff ceisiadau eu prosesu. Angen edrych ymhellach ar y mater.
- **Capasiti Ysgolion** – Mae ysgol wedi nodi anawsterau o ran ei gallu i gwrdd â'r galw am leoedd. Rhagwelir y bydd y sefyllfa yn yr ysgol yn dirywio ymhellach os caiff gorsaf Wylfa Newydd ei hadeiladu. Cytunodd y Panel bod angen parhau â'r rhaglen moderneiddio ysgolion a chynlluniau busnes addysg i fynd i'r afael â'r materion strategol hyn.
- **Sgiliau Iaith Gymraeg** – Mae'r holl ysgolion yn gwbl ymrwymedig i weithredu polisi iaith Gymraeg y Cyngor ond mae rhai ysgolion yn wynebu heriau wrth orfod addysgu disgyblion sydd â sgiliau llai datblygedig o ran yr iaith Gymraeg.
- **Sgiliau sylfaenol** – Roedd y Panel yn pryderu ei bod yn ymddangos nad oes gan nifer o blant y sgiliau sylfaenol erbyn pan fônt yn mynd i ysgolion cynradd. Mae'r Panel o'r farn na all ysgolion fynd i'r afael â'r mater hwn ar eu pennau eu hunain a bod angen gweithredu trawsadrannol cynnar.

Bydd y panel yn parhau i gyfarfod unwaith y mis cyn adolygu'r cylch gorchwyl ar ddiwedd mis Gorffennaf 2018.

#### 6 - Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb [gan gynnwys effeithiau ar yr iaith Gymraeg]

Amherthnasol

#### 7 - Goblygiadau Ariannol

Dim

#### 8 - Atodiadau:

-

#### 9 - Papurau cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):

-